

Bruxelles, 30. svibnja 2022.
(OR. fr, en)

9374/22

LIMITE

JAI 700
COPEN 204
DROIPEN 66
ENV 465
CODEC 765

**Međuinstitucijski predmet:
2021/0422(COD)**

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	9146/22
Br. dok. Kom.:	14459/21 + COR 1 + ADD 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Predmet:	Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni Direktive 2008/99/EZ – djelomičan opći pristup

a) Uvod

Europska komisija 15. prosinca 2021. predstavila je Prijedlog direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava¹. Tim tekstom zamijenit će se nakon njezina donošenja Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o istoj temi².

¹ COM(2021) 851 final; 14459/21 + COR 1.

² Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL L 328, 6.12.2008., str. 28–37.).

Cilj prijedloga direktive je, među ostalim, utvrditi minimalna pravila u području definicija kaznenih djela, i to ažuriranjem i dopunom popisa kaznenih djela iz navedene direktive iz 2008., te po prvi put uskladiti razine sankcija u tom području.

Taj dio „kaznena djela / sankcije” dopunjen je postupovnim dijelom koji uključuje odredbe o zamrzavanju i oduzimanju, zastari, prostornom izvršavanju kaznenog prava, zaštiti osoba koje prijavljuju kaznena djela protiv okoliša ili pomažu u istrazi, ili o pravima zainteresirane javnosti na sudjelovanje u kaznenom postupku. Naposljetku, tekst se dopunjuje člancima o financijskim sredstvima koja treba dodijeliti strukovnom osposobljavanju, koordinaciji između nadležnih tijela u državama članicama, provedbi nacionalnih strategija za borbu protiv navedenih kaznenih djela i razvoju učinkovitog statističkog alata kako bi se osigurala najbolja moguća primjena.

Kako bi se istaknuli izazovi povezani s kaznenopravnom zaštitom okoliša, predsjedništvo je 17. i 18. svibnja u Marseilleu organiziralo konferenciju na kojoj su se okupili suci, policijski službenici, diplomati, stručnjaci, državni službenici, akademici i civilno društvo iz cijele Europske unije.

Na razini Vijeća predsjedništvo je od siječnja 2022. organiziralo devet sastanaka radnih skupina, od kojih tri u sastavu savjetnika za PUP, u svrhu pregovora o tom tekstu. Odlučilo je rasprave usmjeriti na osam od 29 članaka u tekstu koji se odnose na definicije kaznenih djela i na određivanje sankcija.

Tijekom posljednjih sastanaka radnih skupina i nakon pisanog savjetovanja postalo je očito da je, prema mišljenju kvalificirane većine država članica, definicije povreda moguće konačno utvrditi, ali da države članice moraju dodatno razmotriti pitanje određivanja sankcija.

Predsjedništvo stoga Vijeću ministara, s jedne strane, podnosi na usvajanje djelomičan opći pristup u pogledu definicija kaznenih djela i, s druge strane, pitanja koja se odnose na određivanje sankcija.

b) Ambiciozan djelomični opći pristup

Djelomičnim općim pristupom podnesenim ministrima i ministricama pravosuđa obuhvaćeni su članci 2. (uz iznimku definicija žrtve i zainteresirane javnosti, koji se odnose na odredbe o kojima se još nije raspravljalo), 3. i 4. Direktive i povezane uvodne izjave (vidjeti tekst u Prilogu). Odnose se na sljedeće točke:

- uvjet nezakonitosti postupanja, to jest nužnost utvrđivanja obveze ili zabrane koja je već postojala u pravu okoliša; taj je uvjet nužan jer se njime osigurava da kazneno pravo u području okoliša nije autonomno pravo odgovarajućih sektorskih propisa;
- sprečavanje sistematičnog nekažnjavanja službenika koji je ima odobrenja ili administrativnu dozvolu;
- bolju definiciju materijalnog elementa svakog kaznenog djela, uključujući:
 - posebnu pozornost posvećenu kaznenim djelima zbog provedbe određenih nezakonitih ili neodobrenih projekata u vezi s njihovim utjecajem na okoliš ili recikliranjem brodova, onečišćenjem s brodova i zaštitom divljih vrsta faune i flore, ili pozornost posvećenu regulaciji invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost;
 - utvrđivanje smjernica za pomoć tijelima nadležnima za istragu, kazneni progon i donošenje sudskih odluka pri procjeni toga je li nastala znatna šteta odnosno radi li se o zanemarivim količinama;
 - utvrđivanje tih kaznenih djela koja se ne odnose samo na namjernu radnju, nego i na postupanje počinjeno iz barem krajnje nepažnje.

Rasprave su bile intenzivne i, u okviru svake delegacije, zahtijevale vrlo snažnu međuresornu koordinaciju, osobito između ministarstava pravosuđa, unutarnjih poslova i okoliša. Rasprava je bila sadržajna, posebice zbog broja, raznolikosti i tehničke prirode postupanja koje bi trebalo kriminalizirati.

Tim se djelomičnim općim pristupom izgrađuju čvršći i sigurniji temelji za borbu protiv kriminaliteta u području okoliša. U usporedbi s Direktivom iz 2008. ovaj djelomični dogovor omogućuje osiguravanje sljedećega:

- povećanja broja kaznenih djela koja treba kriminalizirati s devet u Direktivi iz 2008. na dvadeset u dogovorenom tekstu. Time se proširuje opseg represije nad takvim kriminalitetom, čime će se, prema potrebi, omogućiti veći kazneni progon;
- uzimanja u obzir novih vrsta štete za okoliš kao što su ozbiljne povrede europskog zakonodavstva o kemikalijama, nezakonitom zahvaćanju vode, nezakonitoj trgovini drvom ili nezakonitom recikliranju brodova koji onečišćuju okoliš. Time se odgovara na bojazni koje često ističu stručnjaci za okoliš, a zakonodavstvo EU-a prilagođava se novim izazovima u području okoliša;
- stroge i detaljno definirane definicije ponašanja koja treba kriminalizirati u normativnom dijelu teksta, bez upućivanja na priloge poput stare direktive iz 2008. Time će se stručnjacima omogućiti brzo prepoznavanje takvih postupanja i olakšati njihovu primjenu;
- kriminalizacije pokušaja nekih od tih postupanja, što nije bio slučaj u Direktivi iz 2008.;
- donošenja odredaba kojima se pojašnjavaju međusektorski pojmovi ključni za stručnjake pri provedbi represije, kao što je „znatna šteta za okoliš”.

c) Pitanje određivanja sankcija, koje je uvijek u središtu rasprava

Predsjedništvo je uvažilo želju država članica da se nastavi rasprava o pitanju određivanja sankcija. Više nego u bilo kojem drugom instrumentu materijalnog kaznenog prava, radi se o posebno važnom pitanju jer ovdje svako kazneno djelo proizlazi iz povrede posebnih sektorskih pravila. Veza između kaznenih i administrativnih sankcija stoga je važno pitanje.

Osim navedenoga, u raspravama su se iskristalizirale dvije teme:

- s jedne strane, u onoj mjeri u kojoj su određena kaznena djela protiv okoliša često posljedica krajnje nepažnje, Europska komisija predložila je za fizičke osobe minimalno usklađivanje zatvorskih kazni ako su određena kaznena djela počinjena barem s krajnjom nepažnjom i ako su uzrokovala ili bi mogla uzrokovati smrt ili tešku ozljedu;
- s druge strane, u onoj mjeri u kojoj kaznena djela protiv okoliša često počine pravne osobe, Europska komisija predložila je mehanizam za precizno usklađivanje kaznenih ili nekaznenih novčanih kazni primjenjivih na takve pravne osobe za kaznena djela koja su navodno počinile s namjerom. Takav bi se mehanizam prvi put koristio u europskom instrumentu materijalnog kaznenog prava. U dosad donesenim instrumentima usklađivanje je ograničeno na obvezu država članica da predvide učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije.

O tim se pitanjima intenzivno raspravljalo tijekom rasprava. Budući da se o tehničkim i pravnim aspektima već raspravljalo, predsjedništvo želi ministrima i ministricama pravosuđa postaviti dva politička pitanja o toj temi kako bi se moglo nastaviti s radom na temelju smjernica prikupljenih na tom sastanku Vijeća.

d) Zaključak

S obzirom na navedeno Odbor stalnih predstavnika poziva se da:

1. potvrdi djelomični opći pristup kojim su obuhvaćeni članci 2. (uz iznimku definicija žrtve i zainteresirane javnosti, koji se odnose na odredbe o kojima se još nije raspravljalo), 3. i 4. Direktive te s njima povezane uvodne izjave (vidjeti tekst u Prilogu);
2. preporuči Vijeću da odobri taj djelomični opći pristup;
3. preporuči Vijeću da odgovori na sljedeća pitanja:
 - a) Podržavate li, u pogledu fizičkih osoba, usklađivanje minimalnih zatvorskih kazni ako su određena kaznena djela počinjena barem s krajnjom nepažnjom i ako su uzrokovala ili bi mogla uzrokovati smrt ili tešku ozljedu?
 - b) Podržavate li usklađivanje kaznenih i nekaznenih novčanih kazni za kaznena djela počinjena s namjerom, koja počine pravne osobe? Ako je odgovor potvrđan, smatrate li prihvatljivom indeksaciju iznosa izrečene novčane kazne s obzirom na postotak prihoda te pravne osobe?

[Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni Direktive 2008/99/EZ

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 83. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Prema članku 3. stavku 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i članku 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) Unija radi na tome da osigura visoku razinu zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša.

³ SL C, , str. .

- (2) Unija je i dalje zabrinuta zbog porasta broja kaznenih djela protiv okoliša i njihovih učinaka, čime se narušava učinkovitost zakonodavstva Unije u području okoliša. Osim toga, ta se kaznena djela sve više šire izvan granica država članica u kojima su počinjena. Takva kaznena djela predstavljaju prijetnju za okoliš te je stoga potrebno reagirati na odgovarajući i učinkovit način.
- (3) Postojeći sustavi sankcija na temelju Direktive 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴ i sektorsko pravo u području okoliša nisu bili dostatni da se u svim područjima politike okoliša postigne usklađenost s pravom Unije o zaštiti okoliša. Poštovanje prava trebalo bi se ojačati postojanjem kaznenih sankcija kojima se pokazuje društvena osuda kvalitativno drukčije prirode u usporedbi s administrativnim sankcijama.
- (4) Trebalo bi poboljšati učinkovitu istragu, kazneni progon i donošenje presuda povezanih s kaznenim djelima protiv okoliša. Trebalo bi revidirati popis kaznenih djela protiv okoliša iz Direktive 2008/99/EZ i dodati dodatne kategorije kaznenih djela na temelju najozbiljnijih povreda prava Unije u području okoliša. Trebalo bi ojačati odredbe o sankcijama kako bi se pojačao njihov odvraćajući učinak, kao i lanac izvršavanja zakonodavstva zadužen za otkrivanje, istragu i kazneni progon kaznenih djela protiv okoliša te donošenje presuda u tim postupcima.
- (5) Države članice trebale bi kriminalizirati kategorije kaznenih djela i osigurati veću preciznost definicija kategorija kaznenih djela te usklađivanje u pogledu vrsta i razina sankcija.

⁴ Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL L 328, 6.12.2008., str. 28.).

- (6) Države članice u svojem bi nacionalnom zakonodavstvu trebale predvidjeti kaznene sankcije za ozbiljne povrede odredaba prava Unije o zaštiti okoliša. U okviru zajedničke ribarstvene politike pravom Unije predviđa se sveobuhvatan skup pravila za kontrolu i izvršavanje zakonodavstva na temelju Uredbe (EZ) br. 1224/2009⁵ i Uredbe (EZ) br. 1005/2008 u slučaju teških prekršaja, uključujući one kojima se nanosi šteta morskom okolišu. U okviru tog sustava države članice imaju izbor između administrativnih i/ili kaznenopravnih sustava sankcija. U skladu s Komunikacijom Komisije o europskom zelenom planu⁶ i strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030.⁷, određena namjerna nezakonita postupanja obuhvaćena Uredbom (EZ) br. 1224/2009 i Uredbom (EZ) br. 1005/2008⁸ trebala bi se utvrditi kao kaznena djela.]

⁵ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 404/2011 od 8. travnja 2011. o detaljnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike (SL L 112, 30.4.2011., str. 1–153.).

⁶ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final).

⁷ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020) 380 final).

⁸ Uredba Vijeća (EZ) br. 1005/2008 od 29. rujna 2008. o uspostavi sustava Zajednice za sprečavanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, odvrćanje od njega i njegovo zaustavljanje, o izmjeni uredbi (EEZ) br. 2847/93, (EZ) br. 1936/2001 i (EZ) br. 601/2004 i o stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 1093/94 i (EZ) br. 1447/1999 (SL L 286, 29.10.2008., str. 1–32.).

- (7) Kako bi se smatralo kaznenim djelom protiv okoliša u smislu ove Direktive, postupanje bi trebalo biti nezakonito na temelju prava Unije **čiji je cilj ostvarivanje jednog od ciljeva politike Unije u području okoliša i koje je doneseno, posebno na temelju članaka 91., 114., 168. ili 192. UFEU-a ili na temelju nacionalnih zakona, administrativnih propisa ili odluka kojima se provodi to pravo Unije.** Trebalo bi definirati postupanje koje čini svaku kategoriju kaznenog djela i, prema potrebi, odrediti prag iznad kojeg bi se postupanje kriminaliziralo. Takvo bi se postupanje trebalo smatrati kaznenim djelom ako je počinjeno namjerno i, u određenim slučajevima, ako je počinjeno **barem** iz krajnje nepažnje. Nezakonito postupanje koje uzrokuje smrt ili ozbiljnu ozljedu osoba, znatnu štetu ili veliku opasnost od znatne štete za okoliš ili se na drugi način smatra posebno štetnim za okoliš **trebalo bi ujedno** predstavljati [...] kazneno djelo ako je počinjeno **barem** iz krajnje nepažnje. **Za potrebe ove Direktive nije potrebno uvesti pojam „barem iz krajnje nepažnje” za svaki element kaznenog djela, kao što su posjedovanje, prodaja ili nudište na prodaju, stavljanje na tržište i slični elementi. U tim slučajevima države članice mogu ograničiti kaznenu odgovornost na slučajeve u kojima se pojam „barem iz krajnje nepažnje” odnosi na određene elemente kaznenog djela, kao što su status zaštite, zanemariva količina ili vjerojatnost da će djelo uzrokovati znatnu štetu.** Države članice i dalje mogu donijeti ili zadržati stroža pravila kaznenog prava u tom području. **Ako izričito nisu definirani u ovoj Direktivi, pojmovi koji se upotrebljavaju u ovoj Direktivi trebali bi se tumačiti u smislu pravnih akata koji su odnosno i posebno primjenjivi na određeno postupanje kada su definirani u tim aktima. Ovom se Direktivom ne bi trebala izmijeniti obveza poštovanja temeljnih prava i pravnih načela sadržanih u članku 6. UFEU-a, uključujući načelo *nullum crimen, nulla poena sine lege*.**

- (8) Postupanje bi se trebalo smatrati nezakonitim i ako se provodi na temelju odobrenja nadležnog tijela u državi članici ako je takvo odobrenje dobiveno, **među ostalim**, prijevarom ili korupcijom, iznudom ili prisilom. **Naime, posjedovanje takvog odobrenja nije u suprotnosti s kaznenom odgovornošću nositelja odobrenja, uz uvjet da je odobrenje nezakonito i da je nositelj znao za tu nezakonitost ili da je nije mogao zanemariti. Osim toga, ako se zahtijeva odobrenje, činjenica da je odobrenje zakonito nije u suprotnosti s kaznenim postupkom protiv nositelja odobrenja koji nije usklađen sa svim posebnim obvezama iz odobrenja ili drugim relevantnim pravnim obvezama koje nisu obuhvaćene odobrenjem.**
- (8a) Osim toga, subjekti bi trebali poduzeti potrebne korake kako bi se uskladili sa zakonskim i drugim propisima koji se odnose na zaštitu okoliša te se primjenjuju kada provode svoje aktivnosti, uključujući ispunjavanjem svojih obveza, kako je utvrđeno u primjenjivim propisima EU-a i nacionalnim propisima, u postupcima kojima se uređuju izmjene ili ažuriranja postojećih odobrenja.
- (9) Okoliš bi trebao biti zaštićen u širem smislu, kako je navedeno u članku 3. stavku 3. UEU-a i članku 191. UFEU-a, obuhvaćajući sve prirodne resurse – zrak, vodu, tlo, divlju faunu i floru, uključujući staništa – kao i usluge koje pružaju prirodni resursi. **Neka kaznena djela u ovoj Direktivi uključuju količinski prag da postupanje uzrokuje smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, vode ili tla, ili za životinje ili biljke. Budući da takva šteta može naštetiti bioraznolikosti i uslugama ekosustava, kvalitativni prag trebalo bi shvatiti u širem smislu, uključujući, prema potrebi, znatnu štetu za faunu i floru, staništa i usluge koje pružaju prirodni resursi.**

(9a) Među ostalim kaznenim djelima, ovom se Direktivom definira kazneno djelo koje se odnosi na stavljanje na tržište proizvoda čija uporaba dovodi do ispuštanja, emisije ili uvođenja količine materijala ili tvari ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo ili vodu, koje predstavlja povredu zabrane ili drugog zahtjeva čiji je cilj zaštita okoliša, a koje uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, vode ili tla, ili za životinje ili biljke kao rezultat uporabe proizvoda u većem opsegu. U tom kontekstu, uporaba proizvoda u većem opsegu odnosi se na kombinirani učinak uporabe proizvoda od strane nekoliko korisnika, neovisno o njihovoj broju, uz uvjet da kazneno djelo uzrokuje ili bi moglo uzrokovati štetu za okoliš ili zdravlje ljudi.

[(10) Ubrzanje klimatskih promjena, gubitak bioraznolikosti i uništavanje okoliša te njihove vidljive razorne posljedice doveli su do toga da je zelena tranzicija prepoznata kao ključan cilj našeg doba i pitanje međugeneracijske pravednosti. Stoga bi, kad se zakonodavstvo Unije obuhvaćeno ovom Direktivom bude razvijalo, ovom Direktivom trebalo obuhvatiti i svako ažurirano ili izmijenjeno zakonodavstvo Unije koje je obuhvaćeno opsegom kaznenih djela definiranih ovom Direktivom ako obveze na temelju prava Unije ostanu sadržajno nepromijenjene. Međutim, kad se novim pravnim instrumentima zabranjuju nova postupanja štetna za okoliš, ovu bi Direktivu trebalo izmijeniti kako bi se kategorijama kaznenih djela dodale i nove ozbiljne povrede prava Unije u području okoliša.]

- (11) Kvalitativne i kvantitativne pragove koji se upotrebljavaju za definiranje kaznenih djela protiv okoliša trebalo bi pojasniti tako da se osigura neiscrpan popis okolnosti koje bi tijela koja provode istrage i kazneno gone kaznena djela te donose presude o njima trebala uzeti u obzir, **ako je relevantno**, pri procjeni takvih pragova. Time bi se trebali promicati dosljedna primjena Direktive i učinkovitije suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša te zajamčiti pravna sigurnost. Međutim, takvi pragovi ili njihova primjena ne bi smjeli pretjerano otežati istragu i kazneni progon kaznenih djela ili donošenje presuda o njima.
- (11a) **Ako namjerno počinjeno nezakonito postupanje predviđeno ovom Direktivom dovede do smrti bilo koje osobe, tu bi namjeru trebalo tumačiti u skladu s nacionalnim pravom. Stoga bi se za potrebe ove Direktive to moglo shvatiti kao namjera da se uzrokuje smrt, ili bi mogla obuhvaćati i okolnosti u kojima je počinitelj djelovao ili se suzdržao od djelovanja, dobrovoljno i kršeći određenu obvezu, ali bez htjenja ili prihvaćanja smrti osobe do koje je ipak došlo. Ista se logika primjenjuje ako namjerno počinjeno nezakonito postupanje predviđeno ovom Direktivom uzrokuje ozbiljnu ozljedu bilo kojoj osobi.**
- (11b) Što se tiče kaznenih djela predviđenih ovom Direktivom, pojam „barem iz krajnje nepažnje” trebao bi se tumačiti u skladu s nacionalnim pravom.

- [(12) U kaznenim postupcima i suđenjima trebalo bi uzeti u obzir uključenost organiziranih kriminalnih skupina koje djeluju na načine koji negativno utječu na okoliš. Kazneni postupci trebali bi se baviti korupcijom, pranjem novca, kiberkriminalitetom i krivotvorenjem isprava te, kad je riječ o poslovnim aktivnostima, namjerom počinitelja da ostvari najveću moguću dobit ili uštedu troškova ako do njih dođe u kontekstu kaznenih djela protiv okoliša. Ti oblici kaznenih djela često su povezani s oblicima teških kaznenih djela protiv okoliša te ih stoga ne bi trebalo rješavati u zasebnim postupcima. U tom je pogledu posebno zabrinjavajuće da su počinjena neka kaznena djela protiv okoliša, a da su pritom nadležne uprave ili službenici koji obavljaju svoju javnu dužnost to tolerirali ili aktivno podupirali. U određenim slučajevima to čak može poprimiti razmjere korupcije. Primjeri su takvih ponašanja inspekcije koje zatvaraju oči pred povredama zakona o zaštiti okoliša ili o tome šute, namjerno izostavljanje inspekcija ili kontrola, primjerice u pogledu toga poštuje li nositelj dozvole uvjete dozvole, odluke ili glasovi u korist izdavanja nezakonitih dozvola ili izdavanje krivotvorenih ili neistinitih povoljnih izvješća.]
- (13) Poticanje i pomaganje u namjernom počinjenju kaznenih djela isto bi tako trebalo biti kažnjivo. Pokušaj počinjenja kaznenog djela koje uzrokuje smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe, znatnu štetu za okoliš ili bi moglo uzrokovati znatnu štetu za okoliš ili se na drugi način smatra posebno štetnim isto bi se tako trebao smatrati kaznenim djelom ako je počinjen namjerno.
- [(14) Sankcije za kaznena djela trebale bi biti učinkovite, odvraćajuće i proporcionalne. U tu svrhu trebalo bi utvrditi najniže razine maksimalnog trajanja kazne zatvora za fizičke osobe. Dodatne sankcije često se smatraju učinkovitijima od financijskih sankcija, posebno za pravne osobe. Stoga bi dodatne sankcije ili mjere trebale biti dostupne u kaznenim postupcima. Trebale bi uključivati obvezu dovođenja okoliša u prvobitno stanje, isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke nadmetanja, bespovratna sredstva i koncesije, te povlačenje dozvola i odobrenja. Time se ne dovodi u pitanje diskrecijsko pravo sudaca ili sudova u kaznenim postupcima da izreknu odgovarajuće sankcije u pojedinačnim slučajevima.

- (15) Ako je to predviđeno nacionalnim pravom, i pravne osobe trebale bi se smatrati kazneno odgovornima za kaznena djela protiv okoliša u skladu s ovom Direktivom. Države članice čijim nacionalnim pravom nije predviđena kaznena odgovornost pravnih osoba trebale bi osigurati da njihovi sustavi administrativnih sankcija sadržavaju učinkovite, odvraćajuće i proporcionalne vrste i razine sankcija utvrđene u ovoj Direktivi kako bi se postigli njezini ciljevi. Trebalo bi uzeti u obzir financijsko stanje pravnih osoba kako bi se osigurao odvraćajući učinak izrečene sankcije.
- (16) Daljnje usklađivanje i učinkovitost razina sankcija izrečenih u praksi trebalo bi poticati zajedničkim otegotnim okolnostima koje odražavaju težinu počinjenog kaznenog djela. Ako je uzrokovana smrt ili ozbiljna ozljeda osobe i ako ti elementi već nisu sastavni dio kaznenog djela, to bi se moglo smatrati otegotnim okolnostima. Isto tako, ako kazneno djelo protiv okoliša uzrokuje znatnu i nepovratnu ili dugotrajnu štetu cijelom ekosustavu, to bi zbog svoje ozbiljnosti trebala biti otegotna okolnost, među ostalim u slučajevima koji su usporedivi s ekocidima. Budući da su nezakonita dobit ili rashodi koji se mogu ostvariti ili izbjeći kaznenim djelima protiv okoliša važan poticaj počiniteljima, trebalo bi ih uzeti u obzir pri utvrđivanju odgovarajuće razine sankcioniranja u pojedinačnom slučaju.
- (17) Ako su kaznena djela trajne prirode, trebalo bi im što prije stati na kraj. Ako su počinitelji kaznenog djela ostvarili financijsku dobit, trebalo bi oduzeti tu dobit.

- (18) Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje opća pravila i načela nacionalnog kaznenog prava u pogledu izricanja, primjene ili izvršavanja kazni u skladu s konkretnim okolnostima svakog pojedinačnog slučaja.
- (19) Države članice trebale bi utvrditi pravila o rokovima zastare potrebnima kako bi im se omogućilo učinkovito suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša, ne dovodeći u pitanje nacionalna pravila kojima se ne utvrđuju rokovi zastare za istragu, kazneni progon i izvršavanje.
- (20) Obvezama iz ove Direktive da se predvide kaznene sankcije države članice ne bi se trebale izuzeti od obveze da u nacionalnom pravu predvide administrativne sankcije i druge mjere za povrede utvrđene u zakonodavstvu Unije o okolišu.
- (21) Države članice trebale bi jasno definirati područje primjene upravnog i kaznenog prava u pogledu kaznenih djela protiv okoliša u skladu sa svojim nacionalnim pravom. Pri primjeni nacionalnog prava u koje se prenosi ova Direktiva države članice trebale bi osigurati da se izricanjem kaznenih i administrativnih sankcija poštuju načela Povelje Europske unije o temeljnim pravima, uključujući zabranu *ne bis in idem*.

- (22) Nadalje, pravosudna i upravna tijela u državama članicama trebala bi imati na raspolaganju niz kaznenih sankcija i drugih mjera za suzbijanje različitih vrsta kriminalnog ponašanja na prilagođen i učinkovit način.
- (23) S obzirom na mobilnost počinitelja nezakonitog postupanja obuhvaćenog ovom Direktivom, u kombinaciji s prekograničnom prirodom kaznenih djela i mogućnošću prekograničnih istraga, države članice trebale bi utvrditi nadležnost u cilju učinkovitog suzbijanja takvog postupanja.
- (24) Kaznena djela protiv okoliša štete prirodi i društvu. Prijavljivanjem povreda prava Unije u području okoliša ljudi obavljaju uslugu od javnog interesa i imaju ključnu ulogu u otkrivanju i sprečavanju takvih povreda, a time i u zaštiti dobrobiti društva. Pojedinci koji su u kontaktu s nekom organizacijom u kontekstu svojih aktivnosti povezanih s poslom često prvi steknu saznanja o prijetnjama ili šteti za javni interes i okoliš. Osobe koje prijavljuju nepravilnosti nazivaju se zviždačima. Potencijalni zviždači često se zbog straha od osвете boje prijaviti ono što ih zabrinjava ili na što sumnjaju. Takve bi osobe trebale imati koristi od uravnotežene i učinkovite zaštite zviždača navedene u Direktivi (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća⁹.
- (25) I druge osobe mogu posjedovati dragocjene informacije o mogućim kaznenim djelima protiv okoliša. One mogu biti pripadnici pogođene zajednice ili članovi društva u cjelini koji aktivno sudjeluju u zaštiti okoliša. Takve osobe koje prijavljuju kaznena djela protiv okoliša i osobe koje surađuju u kaznenom progonu takvih kaznenih djela trebale bi dobiti potrebnu potporu i pomoć u kontekstu kaznenog postupka kako ne bi bile u nepovoljnom položaju zbog svoje suradnje, već kako bi ih se poduprlo i kako bi im se pomoglo. Te bi osobe trebalo isto tako zaštititi od uznemiravanja ili neopravdanog kaznenog progona zbog prijavljivanja takvih kaznenih djela ili njihove suradnje u kaznenim postupcima.

⁹ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305/17).

- (26) Budući da se priroda ne može zastupati u kaznenom postupku kao žrtva, predstavnicima zainteresirane javnosti, kako je utvrđeno u ovoj Direktivi uzimajući u obzir članak 2. stavak 5. i članak 9. stavak 3. Aarhuške konvencije¹⁰, u svrhu učinkovitog kaznenog progona trebalo bi omogućiti djelovanje u ime okoliša kao javnog dobra, unutar pravnog okvira država članica i prema relevantnim postupovnim pravilima.
- (27) Nedostatak resursa i izvršnih ovlasti za nacionalna tijela koja otkrivaju, istražuju, kazneno gone kaznena djela protiv okoliša ili donose presude o njima stvara prepreke učinkovitom sprečavanju i kažnjavanju kaznenih djela protiv okoliša. Konkretno, manjak resursa može spriječiti tijela da uopće poduzmu ikakve mjere ili ograničiti njihove aktivnosti izvršavanja zakonodavstva, čime se počiniteljima omogućuje da izbjegnu odgovornost ili izricanje kazne, što ne odgovara težini kaznenog djela. Stoga bi trebalo utvrditi minimalne kriterije u pogledu resursa i izvršnih ovlasti.
- (28) Učinkovito funkcioniranje lanca izvršavanja zakonodavstva ovisi o nizu specijaliziranih vještina. Budući da složenost izazova koje predstavljaju kaznena djela protiv okoliša i tehnička priroda takvih kaznenih djela zahtijevaju multidisciplinarni pristup, potrebna je visoka razina pravnog znanja i tehničke stručnosti te visoka razina osposobljavanja i specijalizacije u svim relevantnim nadležnim tijelima. Države članice trebale bi osigurati osposobljavanje primjereno funkciji onih koji otkrivaju, istražuju, kazneno gone kaznena djela protiv okoliša ili donose presude o njima. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri povećala stručnost i djelotvornost lanca izvršavanja zakonodavstva, države članice trebale bi razmotriti da se kazneni predmeti povezani s okolišem dodijele specijaliziranim istražnim jedinicama, tužiteljima i kaznenim sucima. Na općim kaznenim sudovima mogla bi se formirati specijalizirana sudačka vijeća. Sva relevantna tijela za izvršavanje zakonodavstva trebala bi imati na raspolaganju tehnička stručna znanja.

¹⁰ Konvencija Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE) o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša.

- (29) Kako bi se osiguralo uspješno izvršavanje zakonodavstva, države članice trebale bi staviti na raspolaganje učinkovite istražne alate za kaznena djela protiv okoliša, kao što su oni koji postoje u njihovom nacionalnom pravu za suzbijanje organiziranog kriminala ili drugih teških kaznenih djela. Ti bi alati trebali uključivati, među ostalim, presretanje komunikacija, prikriveni nadzor, uključujući elektronički nadzor, kontrolirane isporuke, praćenje bankovnih računa i druge alate za financijsku istragu. Ti bi se alati trebali primjenjivati u skladu s načelom proporcionalnosti te u cijelosti u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. U skladu s nacionalnim pravom, priroda i težina kaznenih djela koja se istražuju trebale bi opravdati primjenu tih istražnih alata. Mora se poštovati pravo na zaštitu osobnih podataka.
- (30) Kako bi se osigurao učinkovit, integriran i dosljedan sustav izvršavanja zakonodavstva koji uključuje mjere upravnog, građanskog i kaznenog prava, države članice trebale bi organizirati unutarnju suradnju i komunikaciju među svim dionicima u lancu izvršavanja upravnog i kaznenog zakonodavstva te između subjekata koji provode kaznene i korektivne sankcije. U skladu s primjenjivim pravilima, države članice trebale bi surađivati i posredstvom agencija EU-a, posebno Eurojusta i Europolu, kao i s tijelima EU-a, uključujući Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) i Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), u njihovim područjima nadležnosti.
- (31) Kako bi se osigurao dosljedan pristup suzbijanju kaznenih djela protiv okoliša, države članice trebale bi donijeti, objaviti i periodično preispitivati nacionalnu strategiju za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša, utvrđujući ciljeve, prioritete i odgovarajuće potrebne mjere i resurse.

- (32) U cilju učinkovitog suzbijanja kaznenih djela iz ove Direktive, potrebno je da nadležna tijela u državama članicama prikupljaju točne, dosljedne i usporedive podatke o opsegu i trendovima kaznenih djela protiv okoliša, o aktivnostima za njihovo suzbijanje te o rezultatima tih aktivnosti. Ti bi se podaci trebali upotrebljavati za izradu statističkih podataka potrebnih za operativno i strateško planiranje aktivnosti izvršavanja zakonodavstva, kao i za pružanje informacija građanima. Države članice trebale bi prikupljati relevantne statističke podatke o kaznenim djelima protiv okoliša i dostavljati ih Komisiji. Komisija bi trebala redovito ocjenjivati i objavljivati rezultate na temelju podataka koje dostavljaju države članice.
- (33) Statistički podaci o kaznenim djelima protiv okoliša prikupljeni u okviru ove Direktive trebali bi biti usporedivi među državama članicama i prikupljeni na temelju zajedničkih minimalnih standarda. Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti u pogledu utvrđivanja standardnog formata za dostavu statističkih podataka. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹.
- (34) Obvezama na temelju ove Direktive ne dovodi se u pitanje pravo Unije o postupovnim pravima u kaznenim postupcima. Pri provedbi ove Direktive države članice trebale bi osigurati da se u cijelosti poštuju postupovna prava osumnjičenih ili optuženih osoba u kaznenom postupku.

¹¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (35) Alternative – izbrišite jednu opciju u skladu s odabirom IRL-a:

[*nesudjelovanje:*] U skladu s člancima 1. i 2. te člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, i ne dovodeći u pitanje članak 4. navedenog protokola, Irska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. ILI

[*sudjelovanje:*] U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i UFEU-u, Irska je [pismom od ...] obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.]

- (37) Direktiva 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹² dopunjena je Direktivom 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹³ odredbama o kaznenim djelima i sankcijama za ispuštanja onečišćujućih tvari s brodova. Takva kaznena djela i kazne trebali bi biti obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive. Stoga bi za države članice koje sudjeluju u ovoj Direktivi trebalo na odgovarajući način zamijeniti Direktivu 2009/123/EZ. **Međutim, radi dosljednosti i s obzirom na to da će [neke] države članice ostati obvezane Direktivom 2009/123/EZ, potrebno je i dalje upućivati na Direktivu 2005/35/EZ i Direktivu 2009/123/EZ o izmjeni Direktive 2005/35/EZ, za kaznena djela povezana s ispuštanjem onečišćujućih tvari s brodova.**

- [(38) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

¹² Direktiva 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o onečišćenju mora s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 255, 30.9.2005., str. 11.).

¹³ Direktiva 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o izmjeni Direktive 2005/35/EZ o onečišćenju s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 280, 27.10.2009., str. 52.).

- (39) S obzirom na to da države članice ne mogu dostatno ostvariti ciljeve ove Direktive, a to je osigurati zajedničke definicije kaznenih djela protiv okoliša i postojanje učinkovitih, odvraćajućih i proporcionalnih kaznenih sankcija za teška kaznena djela protiv okoliša, nego se zbog opsega i učinaka ove Direktive oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (40) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata posebno Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, uključujući zaštitu osobnih podataka, slobodu izražavanja i informiranja, slobodu poduzetništva, pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje, pretpostavku nedužnosti i pravo na obranu, načela zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i kazni te pravo da se ne bude dva puta suđen ili kažnjen u kaznenom postupku za isto kazneno djelo. Ovom se Direktivom nastoji osigurati potpuno poštovanje tih prava i načela i trebalo bi je provesti u skladu time,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija kako bi se učinkovitije zaštitio okoliš.]

Članak 2.

Definicije

1. Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovoj Direktivi za potrebe definiranja kaznenih djela navedenih u članku 3. stavcima 2. i 3. tumače se, prema potrebi, u skladu s definicijama iz pravnih akata iz članka 3. stavka 1. točaka (a) ili (b).

2. Za potrebe ove Direktive primjenjuju se ostale sljedeće definicije:

1. [...]]

[...]

2. [...] ¹⁴[...] ¹⁵[...]

(a) [...] „pravna osoba” znači svaki pravni subjekt koji ima takav status u okviru primjenjivog nacionalnog prava, osim državnih ili javnih tijela koja izvršavaju funkcije državne vlasti i javnih međunarodnih organizacija;

- [4. „zainteresirana javnost” znači osobe na koje utječu ili bi mogla utjecati kaznena djela iz članaka 3. ili 4. Za potrebe ove definicije, smatra se da su zainteresirane osobe one koje imaju dostatan interes ili koje tvrde da im je povrijeđeno pravo, kao i nevladine organizacije koje promiču zaštitu okoliša i ispunjavaju sve razmjerne zahtjeve prema nacionalnom pravu;
5. „žrtva” ima značenje koje joj je dodijeljeno u članku 2. stavku 1. točki (a) Direktive 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶.]

¹⁴ [...]

¹⁵ [...]

¹⁶ Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14.11.2012., str. 57–73.).

Članak 3.
Kaznena djela

1. **Države članice osiguravaju da su postupanja iz stavaka 2. i 3. kaznena djela kada su nezakonita.**

Za potrebe ove Direktive „nezakonito” postupanje znači postupanje kojim se krši jedno od sljedećeg:

(a) pravo Unije čija je svrha ostvarivanje jednog od ciljeva politike Unije u području okoliša kako je navedeno u članku 191. stavku 1. UFEU-a;

(b) zakon ili upravni propis države članice ili odluka koju je donijelo nadležno tijelo države članice kojima se provodi pravo Unije iz točke (a).

2. [...] **Države članice osiguravaju da je sljedeće postupanje kazneno djelo ako je [...] počinjeno namjerno:**

- (a) **ispuštanje, emisija ili uvođenje količine materijala ili tvari ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo ili vodu koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;**
- (b) **stavljanje na tržište proizvoda čija uporaba dovodi do ispuštanja, emisije ili uvođenja količine materijala ili tvari ili ionizirajućeg zračenja u zrak, tlo ili vodu, koje predstavlja povredu zabrane ili drugog zahtjeva čiji je cilj zaštita okoliša, a koje [...] uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, vode ili tla, ili za životinje ili biljke kao rezultat uporabe proizvoda u većem opsegu;**

- (c) proizvodnja, stavljanje na tržište **ili stavljanje na raspolaganje na tržištu, uvoz, izvoz** ili uporaba tvari pojedinačno, u smjesama ili proizvodima, uključujući njihovo ugrađivanje u proizvode:
- i. ako je takvo [...] **postupanje** ograničeno na temelju glave VIII. i Priloga XVII. Uredbi (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷; ili
 - ii. ako je [...] **postupanje** zabranjeno na temelju glave VII. Uredbe (EZ) br. 1907/2006; ili
 - iii. ako to [...] **postupanje** nije u skladu s Uredbom (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸; ili
 - iv. ako to [...] **postupanje** nije u skladu s Uredbom (EZ) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹; ili

¹⁷ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).

¹⁸ Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ, (SL L 309, 24.11.2009., str. 1–50.).

¹⁹ Uredba (EU) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o stavljanju na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda (SL L 167, 27.6.2012., str. 1–123.).

v. ako je to [...] **postupanje** obuhvaćeno Uredbom (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća²⁰; ili

vi. ako je to [...] **postupanje** zabranjeno na temelju Priloga I. Uredbi (EU) 2019/1021 Europskog parlamenta i Vijeća²¹;

i uzrokuje ili bi mogla uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;

(ca) proizvodnja, uporaba, skladištenje, uvoz ili izvoz žive, živinih spojeva i smjesa žive i proizvoda kojima je dodana živa, koji predstavljaju povredu zahtjeva navedenih u Uredbi (EU) 2017/852 Europskog parlamenta i Vijeća, a koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;

(d) za nositelja projekta, kako je definiran u članku 1. stavku 2. točki (b) Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća²², provedba projekata iz članka 1. stavka 2. točke (a) i članka 4. stavaka 1. i 2. i navedenih u Prilogu I. ili II. toj direktivi [...] ²³, bez odobrenja za provedbu projekta [...], i koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati znatnu štetu kakvoći zraka, kakvoći tla ili [...] stanju vode, ili za životinje ili biljke;

²⁰ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.).

²¹ Uredba (EU) 2019/1021 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o postojanim organskim onečišćujućim tvarima (SL L 169, 25.6.2019., str. 45.).

²² **Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.).**

²³ [...]

- (e) sakupljanje, prijevoz, uporaba ili zbrinjavanje otpada, nadzor nad takvim postupcima te kontrola lokacija zbrinjavanja, uključujući radnje koje poduzimaju posrednik ili trgovac (gospodarenje otpadom), ako se [...] **takvo** postupanje:
- i. odnosi na opasni otpad kako je definiran u članku 3. stavku 2. Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁴ **i ako se odnosi na nezanemarivu količinu;**
 - ii. odnosi na otpad koji se ne navodi u točki i. te uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;
- (f) otpremanje otpada u smislu članka 2. stavka 35. Uredbe (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća²⁵ kad se takvo otpremanje **odnosi na** [...] nezanemarivu količinu, bilo da je riječ o pojedinačnom otpremanju ili o više otpremanja za koja se čini da su povezana;
- (g) **za vlasnika, kako je definiran u članku 3. stavku 1. točki 14. Uredbe (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća²⁶, broda koji je obuhvaćen područjem primjene te uredbe, recikliranje broda[...]²⁷[...] bez ispunjavanja zahtjeva iz [...] članka 6. stavka 2. točke (a) te uredbe, kojima se propisuje recikliranje u postrojenjima za recikliranje brodova koja su uvrštena na Europski popis utvrđen na temelju članka 16. te Uredbe;**

²⁴ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i o stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3–30.).

²⁵ Uredba (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada (SL L 190, 12.7.2006., str. 1.).

²⁶ **Uredba (EU) br. 1257/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o recikliranju brodova i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1013/2006 i Direktive 2009/16/EZ (SL L 330, 10.12.2013, str. 1.).**

²⁷ [...]

- (h) ispuštanje onečišćujućih tvari s brodova navedeno u članku 4. stavku 1. Direktive 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁸ [...] u bilo koje područje iz članka 3. stavka 1. te direktive **iz bilo kojeg broda koji je obuhvaćen područjem primjene članka 3. stavka 2. te direktive. Ovaj stavak ne primjenjuje se na situacije opisane u [...] članku 5. te direktive. Ovaj stavak [...] ne primjenjuje se ni na manje slučajeve u kojima počinjeno djelo [...] ne uzrokuje pogoršanje kakvoće vode, osim ako se stjecajem ponovljenih manjih slučajeva [...] pogorša kakvoća vode, unatoč tome što takvi slučajevi pojedinačno ne rezultiraju takvim pogoršanjem kakvoće vode;**

²⁸ Direktiva 2005/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o onečišćenju mora s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 255, 30.9.2005., str. 11–21.);

- (i) [...] rad ili **zatvaranje** [...] postrojenja u kojem se obavlja opasna aktivnost ili u kojem se skladište ili upotrebljavaju opasne tvari [...] ili [...] **smjese, ako su takvo postupanje i takva opasna aktivnost, tvar ili smjesa obuhvaćeni** [...] područjem primjene Direktive 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća²⁹ [...] ili Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁰ [...] ³¹, i ako takvo postupanje [...] uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke; *[Ako se Direktiva o izmjeni Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) i Direktive Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada donese prije ove Direktive, točku (i) treba zamijeniti kaznenim djelom u okviru područja primjene te direktive.]*

- (ia) postavljanje, rad i rastavljanje postrojenja, ako su takvo postupanje i takvo postavljanje obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća³², i ako takvo postupanje uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;

²⁹ Direktiva 2012/18/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/82/EZ Tekst značajan za EGP (SL L 197, 24.7.2012., str. 1–37.).

³⁰ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17–119.).

³¹ [...]

³² Direktiva 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 178, 28.6.2013., str. 66–106.).

- (j) izrada, proizvodnja, prerada, rukovanje, uporaba, držanje, skladištenje, prijevoz, uvoz, izvoz ili odlaganje radioaktivnih materijala **ili tvari, ako su takvo postupanje i takvi materijali ili tvari obuhvaćeni** [...] područjem primjene Direktive Vijeća 2013/59/Euratom³³ [...] **ili** Direktive Vijeća 2014/87/Euratom³⁴ [...] ³⁵ **i ako takvo postupanje** [...] uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;
- (k) zahvaćanje površinskih ili podzemnih voda **u smislu Direktive 2000/60/EZ**³⁶ koje uzrokuje ili bi moglo uzrokovati znatnu štetu ekološkom stanju ili potencijalu tijela površinskih voda ili količinskom stanju tijela podzemnih voda;
- (l) ubijanje, uništavanje, uzimanje, posjedovanje, prodaja ili nuđenje na prodaju primjerka ili primjeraka vrsta divlje faune i flore navedenih u prilogima IV. [...] **ili** V. (kad se na vrste iz Priloga V. primjenjuju iste mjere kao one donesene za vrste iz Priloga IV.) Direktivi Vijeća 92/43/EEZ³⁷ i vrsta iz članka 1. Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³⁸, osim u slučajevima kad se postupanje odnosi na zanemarivu količinu takvih primjeraka;
- (m) trgovina primjercima divljih životinjskih ili biljnih vrsta ili njihovim dijelovima ili derivatima navedenima u prilogima A i B Uredbi Vijeća (EZ) br. 338/97³⁹, osim u slučajevima kad se postupanje odnosi na zanemarivu količinu takvih primjeraka;

³³ Direktiva Vijeća 2013/59/Euratom od 5. prosinca 2013. o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potječu od izloženosti ionizirajućem zračenju, i o stavljanju izvan snage direktiva 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (SL L 13, 17.1.2014., str. 1–73.).

³⁴ Direktiva Vijeća 2014/87/Euratom od 8. srpnja 2014. o izmjeni Direktive 2009/71/Euratom o uspostavi okvira Zajednice za nuklearnu sigurnost nuklearnih postrojenja (SL L 219, 25.7.2014., str. 42–52.).

³⁵ [...]

³⁶ **Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike voda (SL L 327, 22.12.2000., str. 1–73.).**

³⁷ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7–50.).

³⁸ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7–25.).

³⁹ Uredba Vijeća (EZ) br. 338/97 od 9. prosinca 1996. o zaštiti vrsta divlje faune i flore uređenjem trgovine njima (SL L 61, 3.3.1997., str. 1.).

- (n) stavljanje na tržište Unije [...] nezakonito posjećenog drva ili proizvoda od drva **dobiveni iz takvog drva, koje predstavlja povredu zabrana i obveza navedenih u članku 4. stavku 1.** [...] Uredbe (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰, osim u slučajevima kad se postupanje odnosi na zanemarivu količinu; [*Ako se Uredba o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određenih roba i proizvoda povezanih s krčenjem i propadanjem šuma i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010 donese prije ove Direktive, točka (n) zamjenjuje se kaznenim djelom iz područja primjene članka 3. te uredbe.*]
- (o) svako postupanje koje uzrokuje pogoršanje staništa **ili uznemiravanje životinjskih vrsta navedenih u Prilogu II. točki (a) Direktive Vijeća 92/43/EEZ**⁴¹ na zaštićenom području u smislu članka 6. stavka 2. **te** [...] Direktive [...] ⁴², ako je to pogoršanje **ili uznemiravanje** značajno. **Stanište unutar zaštićenog područja znači svako stanište vrsta za koje je neko područje označeno kao posebno zaštićeno područje na temelju članka 4. stavaka 1. ili 2. Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća**⁴³ **ili svako prirodno stanište ili stanište vrsta za koje je neko područje označeno kao posebno područje zaštite u skladu s člankom 4. stavkom 4. Direktive Vijeća 92/43/EEZ ili za koje je neko područje navedeno na popisu područja od značaja za Zajednicu u skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive Vijeća 92/43/EEZ;**

⁴⁰ Uredba (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o utvrđivanju obveza gospodarskih subjekata koji stavljaju u promet drvo i proizvode od drva (SL L 295, 12.11.2010., str. 23–34.).

⁴¹ **Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).**

⁴² [...]

⁴³ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.).

- (p) **unošenje na područje Unije, stavljanje na tržište, držanje, oplemenjivanje, prijevoz, uporaba, razmjena, dopuštenje za razmnožavanje, rast ili uzgoj, puštanje u okoliš ili širenje** invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji:
- i. ako to postupanje predstavlja povredu ograničenja navedenih u članku 7. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁴ **i uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;**
 - ii. ako to postupanje predstavlja povredu uvjeta iz dozvole izdane na temelju članka 8. ili odobrenja dodijeljenog na temelju članka 9. Uredbe (EU) br. 1143/2014 i uzrokuje ili bi moglo uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe ili znatnu štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću vode, ili za životinje ili biljke;
- (q) proizvodnja, stavljanje na tržište, uvoz, izvoz [...] ili uporaba [...] tvari koje oštećuju ozonski omotač, kako je definirano u članku 3. stavku 4. Uredbe (EZ) br. 1005/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁵, ili **proizvodnja, stavljanje na tržište, uvoz ili izvoz** proizvoda i opreme koji sadržavaju takve tvari ili ovise o njima; [*Ako se Uredba o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1005/2009 donese prije ove Direktive, točku (q) treba zamijeniti kaznenim djelom obuhvaćenim područjem primjene te uredbe.*]

⁴⁴ Uredba (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta (SL L 317, 4.11.2014., str. 35.).

⁴⁵ Uredba (EZ) br. 1005/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o tvarima koje oštećuju ozonski sloj (SL L 286, 31.10.2009., str. 1–30.).

- (r) [...] stavljanje na tržište, uvoz, [...] uporaba [...] [...] ili oslobađanje fluoriranih stakleničkih plinova, kako je definirano u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 517/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶, ili **stavljanje na tržište ili uvoz** proizvoda i opreme koji sadržavaju takve plinove ili ovise o njima. **[U slučaju da se prije ove Direktive donese Uredba o fluoriranim stakleničkim plinovima, izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 517/2014, točku (r) treba zamijeniti kaznenim djelom obuhvaćenim područjem primjene te uredbe.]**

3. [...] Države članice osiguravaju da postupanje iz stavka **2.** [...] točaka (a), (b), (c), **(ca)**, [...] (e), (f), (h), (i), **(ia)**, (j), (k), **(l)**, (m), (n), **(o)**, [...] (q) i (r) predstavlja kazneno djelo i u slučajevima ako je počinjeno barem iz krajnje nepažnje.

4. [...] **Kako bi se procijenilo** jesu li šteta ili vjerojatna šteta znatne [...] **u smislu** stavka **2.** [...] točaka od (a) do **(d)**, točke (e) **podtočke ii.**, točaka (i), **(ia)**, (j), (k) i točke (p) **podtočaka i. te ii., prema potrebi uzima se u obzir jedan ili više sljedećih elemenata:**

- (a) prvobitno stanje zahvaćenog okoliša;
- (b) je li šteta dugotrajna, srednjoročna ili kratkoročna;
- [...]
- (c) [...] opseg štete;
- (d) [...] mogućnost povratka u prvobitno stanje.

⁴⁶ Uredba (EU) br. 517/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o fluoriranim stakleničkim plinovima i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 842/2006 (SL L 150, 20.5.2014., str. 195–230.).

5. [...] Kako bi se procijenilo bi li aktivnost mogla uzrokovati štetu za kakvoću zraka, kakvoću tla ili kakvoću **ili stanje** vode, ili za životinje ili biljke [...] **u smislu** stavka 2. [...] točaka od (a) do (d), točke (e) **podtočke ii.**, točaka (i), (ia), (j) i (k) i točke (p) **podtočaka i. te ii., prema potrebi uzima se u obzir jedan ili više sljedećih elemenata:**

- (a) odnosi li se postupanje na aktivnost koja se smatra rizičnom ili opasnom **za okoliš ili ljudsko zdravlje i** zahtijeva li odobrenje koje nije dobiveno ili se nije poštovalo;
- (b) u kojoj su mjeri prekoračene vrijednosti, parametri ili granične vrijednosti navedene u [...] **jednom od akata iz stavka 1. točaka (a) ili (b)** ili u odobrenju izdanom za aktivnost;
- (c) jesu li materijal ili tvar klasificirani kao opasni, rizični ili su navedeni kao štetni za okoliš ili ljudsko zdravlje.

6. [...] Kako bi se procijenilo je li količina zanemariva ili nezanemariva [...] **u smislu** stavka 2. [...] točke (e) **podtočke i.**, točaka (f), (l), (m) i (n), **prema potrebi uzima se u obzir jedan ili više sljedećih elemenata:**

- (a) broj predmeta koji su predmet kaznenog djela;
- (b) u kojoj su mjeri [...] prekoračeni regulatorni prag, vrijednost ili drugi obvezni parametar **predviđen u jednom od akata iz stavka 1. točaka (a) ili (b);**
- (c) stanje očuvanosti dotičnih životinjskih ili biljnih vrsta;
- (d) trošak otklanjanja štete u okolišu, **kada se može količinski iskazati.**

Članak 4.

Poticanje, pomaganje i pokušaj

1. Države članice osiguravaju da su poticanje i pomaganje u **namjernom počinjenju** bilo kojeg od kaznenih djela iz članka 3. **stavka 2.** [...] kažnjivi kao kaznena djela.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pokušaj **namjernog** počinjenja bilo kojeg od kaznenih djela iz članka 3. stavka 2. [...] točaka (a), (b), (c), **(ca)**, [...] (e), (f), (h), (i), **(ia)**, (j), (k), (m), (n), točke (p) podtočaka **i. te ii.**, točaka (q), (r) [...] kažnjava kao kazneno djelo.

[*Članak 5.*

Kazne za fizičke osobe

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su kaznena djela iz članka 3. i 4. kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenim sankcijama.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da kaznena djela iz članka 3. budu kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje deset godina ako uzrokuju ili bi mogla uzrokovati smrt ili ozbiljnu ozljedu bilo koje osobe.
3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su kaznena djela iz članka 3. stavka 1. točaka od (a) do (j), (n), (q) i (r) kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje šest godina.
4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su kaznena djela iz članka 3. stavka 1. točaka (k), (l), (m), (o) i (p) kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje četiri godine.

5. Države članice poduzimaju i potrebne mjere kako bi osigurale da se na fizičke osobe koje su počinile kaznena djela iz članaka 3. i 4. prema potrebi primjenjuju dodatne sankcije ili mjere koje uključuju:
- (a) obvezu ponovne uspostave prvobitnog stanja okoliša u određenom razdoblju;
 - (b) novčane kazne;
 - (c) privremeno ili trajno isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke javnog nadmetanja, bespovratna sredstva i koncesije;
 - (d) isključenje iz upravljanja objektima vrste koja se upotrebljava za počinjenje kaznenog djela;
 - (e) oduzimanje dozvola i odobrenja za obavljanje aktivnosti koje su dovele do počinjenja kaznenog djela;
 - (f) privremene zabrane kandidiranja na izabranim ili javnim dužnostima;
 - (g) objavu na nacionalnoj razini ili razini Unije sudske odluke koja se odnosi na osuđujuću presudu ili primijenjene sankcije ili mjere.

Članak 6.

Odgovornost pravnih osoba

1. Države članice osiguravaju da pravne osobe mogu odgovarati za kaznena djela iz članaka 3. i 4. ako je ta kaznena djela u svoju korist počinila bilo koja osoba koja ima vodeći položaj unutar pravne osobe, bilo da je djelovala samostalno bilo kao dio organa pravne osobe, na temelju:
- (a) ovlasti za zastupanje pravne osobe;

- (b) ovlasti za donošenje odluka u ime pravne osobe;
 - (c) ovlasti za provođenje kontrole unutar pravne osobe.
- 2. Države članice osiguravaju i da pravne osobe mogu odgovarati ako je zbog nedostatka nadzora ili kontrole strane osobe iz stavka 1. omogućeno da osoba koja je podređena pravnoj osobi počinii kazneno djelo iz članaka 3. i 4. u korist te pravne osobe.
- 3. Odgovornost pravnih osoba na temelju stavaka 1. i 2. ne isključuje kaznene postupke protiv fizičkih osoba koje su počinitelji, poticatelji ili sudionici u kaznenim djelima iz članaka 3. i 4.

Članak 7.

Sankcije za pravne osobe

- 1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravna osoba odgovorna na temelju članka 6. stavka 1. može kazniti učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama.
- 2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sankcije ili mjere za pravne osobe odgovorne na temelju članka 6. stavka 1. za kaznena djela iz članaka 3. i 4. uključuju:
 - (a) kaznene ili nekaznene novčane kazne;
 - (b) obvezu ponovne uspostave prvobitnog stanja okoliša u određenom razdoblju;
 - (c) ukidanje prava na javne naknade ili pomoć;
 - (d) privremeno isključenje iz pristupa javnom financiranju, uključujući postupke javnog nadmetanja, bespovratna sredstva i koncesije;

- (e) privremenu ili trajnu zabranu obavljanja poslovne aktivnosti;
- (f) oduzimanje dozvola i odobrenja za obavljanje aktivnosti koje su dovele do počinjenja kaznenog djela;
- (g) stavljanje pod sudski nadzor;
- (h) sudski nalog za likvidaciju;
- (i) privremeno ili trajno zatvaranje prostorija koje su korištene za počinjenje kaznenog djela;
- (j) obvezu poduzeća da uspostavi programe dužne pažnje za poboljšanje usklađenosti sa standardima zaštite okoliša;
- (k) objavu sudske odluke koja se odnosi na osuđujuću presudu ili na sve primijenjene sankcije ili mjere.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravna osoba odgovorna na temelju članka 6. stavka 2. može kazniti učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama ili mjerama.
4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se kaznena djela iz članka 3. stavka 1. točaka od (a) do (j), (n), (q) i (r) kažnjavaju novčanim kaznama u iznosu od najmanje 5 % ukupnog globalnog prometa pravne osobe [/poduzeća] u poslovnoj godini koja prethodi odluci o novčanoj kazni.
5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se kaznena djela iz članka 3. stavka 1. točaka (k), (l), (m), (o) i (p) kažnjavaju novčanim kaznama u iznosu od najmanje 3 % ukupnog globalnog prometa pravne osobe [/poduzeća] u poslovnoj godini koja prethodi odluci o novčanoj kazni.

6. Države članice poduzimaju mjere kako bi osigurale da se nezakonita dobit ostvarena kaznenim djelom i godišnji promet pravne osobe uzmu u obzir pri donošenju odluke o odgovarajućoj razini novčane kazne na temelju stavka 1.

Članak 8.

Otegotne okolnosti

U mjeri u kojoj sljedeće okolnosti već nisu dio sastavnih elemenata kaznenih djela iz članka 3., države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se u odnosu na relevantna kaznena djela iz članaka 3. i 4. sljedeće okolnosti mogu smatrati otegotnim okolnostima:

- (a) kazneno djelo uzrokovalo je smrt ili ozbiljnu ozljedu osobe;
- (b) kazneno djelo uzrokovalo je uništenje ili nepovratnu ili dugotrajnu znatnu štetu ekosustavu;
- (c) kazneno djelo počinjeno je u okviru kriminalne organizacije u smislu Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP⁴⁷;
- (d) kazneno djelo uključivalo je uporabu lažnih ili krivotvorenih isprava;
- (e) kazneno djelo počinio je javni službenik pri obavljanju svojih dužnosti;
- (f) počinitelj je počinio slične prethodne povrede prava u području okoliša;
- (g) kaznenim djelom ostvarena je znatna financijska korist ili su izbjegnuti znatni troškovi, izravno ili neizravno, ili se to očekivalo;

⁴⁷ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala, SL L 300/42.

- (h) postupanje počinitelja uzrokuje odgovornost za štetu u okolišu, ali počinitelj ne ispunjava svoje obveze poduzimanja korektivnih mjera u skladu s člankom 6. Direktive 2004/35/EZ⁴⁸;
- (i) počinitelj ne pruža pomoć inspekciji i drugim tijelima za izvršavanje zakonodavstva kad je to propisano zakonom;
- (j) počinitelj aktivno ometa inspekciju, carinske kontrole ili istražne aktivnosti ili zastrašuje svjedoke ili podnositelje pritužbi ili utječe na njih.

Članak 9.

Olakotne okolnosti

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se u pogledu relevantnih kaznenih djela iz članaka 3. i 4. sljedeće okolnosti mogu smatrati olakotnim okolnostima:

- (a) počinitelj je vratio prirodu u prijašnje stanje;
- (b) počinitelj je upravnim ili pravosudnim tijelima pružio informacije koje inače ne bi mogli dobiti, pomažući im da:
 - i. identificiraju ili privedu druge počinitelje;
 - ii. pronađu dokaze.

⁴⁸ Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004., str. 56–75.).

Članak 10.

Zamrzavanje i oduzimanje

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da njihova nadležna tijela prema potrebi zamrznu ili oduzmu, u skladu s Direktivom 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁹, imovinsku korist ostvarenu počinjenjem ili doprinosom počinjenju bilo kojeg od kaznenih djela iz ove Direktive ili predmete koji su se pritom upotrebljavali ili ih se pritom namjeravalo upotrebljavati.

Članak 11.

Rokovi zastare za kaznena djela

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi predvidjele rok zastare kojim se omogućuju istraga, kazneni progon, sudski postupak i sudske presude za kaznena djela iz članaka 3. i 4. tijekom dostatno dugog razdoblja nakon njihova počinjenja, u cilju djelotvornog postupanja u odnosu na ta kaznena djela.
2. Država članica poduzima potrebne mjere kako bi omogućila istragu, kazneni progon, suđenje i sudsku odluku:
 - (a) u odnosu na kaznena djela iz članaka 3. i 4. koja su kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje deset godina, u razdoblju od najmanje deset godina od trenutka počinjenja kaznenog djela, ako su kaznena djela kažnjiva;
 - (b) u odnosu na kaznena djela iz članaka 3. i 4. koja su kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje šest godina, u razdoblju od najmanje šest godina od trenutka počinjenja kaznenog djela, ako su kaznena djela kažnjiva;

⁴⁹ Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29.4.2014., str. 39.).

- (c) u odnosu na kaznena djela iz članaka 3. i 4. koja su kažnjiva kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od najmanje četiri godine, u razdoblju od najmanje četiri godine od trenutka počinjenja kaznenog djela, ako su kaznena djela kažnjiva.
3. Odstupajući od stavka 2., države članice mogu odrediti rok zastare kraći od deset godina, ali ne kraći od četiri godine, pod uvjetom da je moguć prekid ili zastoj zastare u slučaju određenih akata.
4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile izvršenje:
- (a) kazne zatvora u slučaju kaznenog djela koje je kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od deset godina, izrečene nakon pravomoćne presude za kazneno djelo iz članaka 3. i 4. najmanje deset godina od datuma pravomoćne presude;
 - (b) kazne zatvora u slučaju kaznenog djela koje je kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od šest godina, izrečene nakon pravomoćne presude za kazneno djelo iz članaka 3. i 4. najmanje šest godina od datuma pravomoćne presude;
 - (c) kazne zatvora u slučaju kaznenog djela koje je kažnjivo kaznom zatvora u maksimalnom trajanju od četiri godine, izrečene nakon pravomoćne presude za kazneno djelo iz članaka 3. i 4. najmanje četiri godine od datuma pravomoćne presude.

Ta razdoblja mogu obuhvaćati produljenja roka zastare koja proizlaze iz prekida ili zastoja.

Članak 12.
Sudska nadležnost

1. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi utvrdila svoju nadležnost za kaznena djela iz članaka 3. i 4. ako je:
 - (a) kazneno djelo u cijelosti ili djelomično počinjeno na njezinu državnom području;
 - (b) kazneno djelo počinjeno na brodu ili u zrakoplovu koji je u njoj registriran ili koji plovi pod njezinom zastavom;
 - (c) šteta nastala na njezinu državnom području;
 - (d) počinitelj njezin državljanin ili u njoj ima boravište.
2. Država članica obavješćuje Komisiju ako odluči proširiti svoju nadležnost nad kaznenim djelima iz članaka 3. i 4. koja su počinjena izvan njezina državnog područja ako je:
 - (a) kazneno djelo počinjeno u korist pravne osobe s poslovnim nastanom na njezinu državnom području;
 - (b) počinitelj njezin državljanin ili u njoj ima boravište;
 - (c) kazneno djelo stvorilo ozbiljnu opasnost za okoliš na njezinu državnom području.

Ako je kazneno djelo iz članaka 3. i 4. u nadležnosti više od jedne države članice, te države članice surađuju kako bi utvrdile koja će država članica provoditi kazneni postupak.

Predmet se po potrebi i u skladu s člankom 12. Okvirne odluke Vijeća 2009/948/PUP⁵⁰ upućuje Eurojustu.

⁵⁰ Okvirna odluka Vijeća 2009/948/PUP od 30. studenoga 2009. o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima (SL L 328, 15.12.2009., str. 42.).

3. U slučajevima iz stavka 1. točaka (c) i (d) države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da izvršavanje njihove nadležnosti ne podliježe uvjetu da se kazneni progon može pokrenuti samo nakon prijave iz države u kojoj je počinjeno kazneno djelo.

Članak 13.

Zaštita osoba koje prijavljuju kaznena djela protiv okoliša ili pomažu u istrazi

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se zaštita dodijeljena Direktivom (EU) 2019/1937 primjenjuje na osobe koje prijavljuju kaznena djela iz članaka 3. i 4. ove Direktive.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se osobama koje prijavljuju kaznena djela iz članaka 3. i 4. ove Direktive i pružaju dokaze ili na drugi način surađuju u istrazi i kaznenom progonu takvih kaznenih djela ili donošenju presuda o njima pruži potrebna potpora i pomoć u kontekstu kaznenog postupka.

Članak 14.

Prava zainteresirane javnosti na sudjelovanje u postupku

Države članice osiguravaju, u skladu sa svojim nacionalnim pravnim sustavom, da članovi zainteresirane javnosti imaju odgovarajuća prava na sudjelovanje u postupcima koji se odnose na kaznena djela iz članaka 3. i 4., primjerice u svojstvu oštećenika.

Članak 15.

Sprečavanje

Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, kao što su kampanje u cilju informiranja i podizanja svijesti te istraživački i obrazovni programi kojima se nastoji smanjiti ukupni broj kaznenih djela protiv okoliša, podignuti javnu svijest i smanjiti rizik od toga da stanovništvo postane žrtvom kaznenog djela protiv okoliša. Kad je to primjereno, države članice djeluju u suradnji s relevantnim dionicima.

Članak 16.

Resursi

Države članice osiguravaju da nacionalna tijela koja otkrivaju, istražuju i kazneno gone kaznena djela protiv okoliša ili donose presude o njima imaju dostatan broj kvalificiranog osoblja i dovoljno financijskih, tehničkih i tehnoloških resursa potrebnih za učinkovito obavljanje svojih funkcija povezanih s provedbom ove Direktive.

Članak 17.

Osposobljavanje

Ne dovodeći u pitanje neovisnost sudova i razlike u organizaciji pravosuđa diljem Unije, države članice zahtijevaju od nadležnih za osposobljavanje sudaca, tužitelja, policije te zaposlenih u pravosuđu i nadležnim tijelima koji su uključeni u kaznene postupke i istrage da u pravilnim vremenskim razmacima osiguraju specijalizirano osposobljavanje, s obzirom na ciljeve ove Direktive, koje je primjereno funkcijama uključenog osoblja i tijela.

Članak 18.
Istražni alati

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da djelotvorni istražni alati, kao što su oni koji se primjenjuju u slučajevima organiziranog kriminala ili u drugim slučajevima teških kaznenih djela, budu dostupni i za istragu ili kazneni progon kaznenih djela iz članaka 3. i 4.

Članak 19.
Koordinacija i suradnja među nadležnim tijelima unutar države članice

Države članice poduzimaju potrebne mjere za uspostavu odgovarajućih mehanizama za koordinaciju i suradnju na strateškoj i operativnoj razini među svim svojim nadležnim tijelima uključenima u sprečavanje kaznenih djela protiv okoliša i borbu protiv njih. Takvi mehanizmi usmjereni su barem na:

- (a) osiguravanje zajedničkih prioriteta i poimanja odnosa između kaznenog progona i administrativnog izvršavanja;
- (b) razmjenu informacija u strateške i operativne svrhe;
- (c) savjetovanje u pojedinačnim istragama;
- (d) razmjenu najbolje prakse;
- (e) pomoć europskim mrežama stručnjaka koji se bave pitanjima relevantnima za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša i povezanih povreda;

te mogu biti u obliku specijaliziranih koordinacijskih tijela, memoranduma o razumijevanju između nadležnih tijela, nacionalnih mreža za izvršavanje zakonodavstva i zajedničkih aktivnosti osposobljavanja.

Članak 20.
Nacionalna strategija

1. Do [Ured za publikacije: umetnuti datum – u roku od jedne godine od stupanja ove Direktive na snagu] države članice uspostavljaju, objavljuju i provode nacionalnu strategiju za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša koja se odnosi barem na sljedeće:
 - (a) ciljeve i prioritete nacionalne politike u području tih kaznenih djela;
 - (b) uloge i odgovornosti svih nadležnih tijela uključenih u suzbijanje te vrste kaznenog djela;
 - (c) načine koordinacije i suradnje među nadležnim tijelima;
 - (d) primjenu upravnog i građanskog prava radi suočavanja s povredama povezanim s kaznenim djelima koja su obuhvaćena područjem primjene ove Direktive;
 - (e) potrebne resurse i način na koji će se podupirati specijalizacija stručnjaka za izvršavanje zakonodavstva;
 - (f) postupke i mehanizme za redovito praćenje i vrednovanje postignutih rezultata;
 - (g) pomoć europskih mreža koje se bave pitanjima koja su izravno relevantna za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša i povezanih povreda.
2. Države članice osiguravaju da se strategija preispituje i ažurira u pravilnim vremenskim razmacima ne duljima od pet godina, na temelju pristupa koji se temelji na analizi rizika, kako bi se uzela u obzir relevantna kretanja i trendovi te s njima povezane prijetnje u pogledu kaznenih djela protiv okoliša.

Članak 21.

Prikupljanje podataka i statistike

1. Države članice prikupljaju statističke podatke za praćenje učinkovitosti svojih sustava za suzbijanje kaznenih djela protiv okoliša.
2. Statistički podaci iz stavka 1. uključuju barem sljedeće:
 - (a) broj prijavljenih predmeta povezanih s kaznenim djelima protiv okoliša;
 - (b) broj istraženih predmeta povezanih s kaznenim djelima protiv okoliša;
 - (c) prosječno trajanje kaznenih istraga kaznenih djela protiv okoliša;
 - (d) broj osuđujućih presuda za kaznena djela protiv okoliša;
 - (e) broj fizičkih osoba osuđenih i sankcioniranih za kaznena djela protiv okoliša;
 - (f) broj pravnih osoba sankcioniranih za kaznena djela protiv okoliša ili istovrijedna kaznena djela;
 - (g) broj odbačenih sudskih predmeta za kaznena djela protiv okoliša;
 - (h) vrste i razine sankcija izrečenih za kaznena djela protiv okoliša, među ostalim po kategorijama kaznenih djela protiv okoliša prema članku 3.
3. Države članice osiguravaju redovito objavljivanje konsolidiranog pregleda svojih statistika.
4. Države članice svake godine Komisiji dostavljaju statističke podatke iz stavka 2. u standardnom formatu utvrđenom u skladu s člankom 22.
5. Komisija redovito objavljuje izvješće na temelju statističkih podataka koje dostavljaju države članice. Izvješće se prvi put objavljuje tri godine nakon utvrđivanja standardnog formata iz članka 22.

Članak 22.

Provedbene ovlasti

1. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se utvrđuje standardni format za dostavu podataka iz članka 21. stavka 4. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 23. stavka 2.
2. Za potrebe dostave statističkih podataka, standardni format sadržava sljedeće elemente:
 - (a) zajedničku klasifikaciju kaznenih djela protiv okoliša;
 - (b) zajedničko poimanje jedinica brojenja;
 - (c) zajedničko poimanje postupovnih faza (istraga, kazneni progon, suđenje) u postupcima povezanim s kaznenim djelima protiv okoliša;
 - (d) zajednički format za izvješćivanje.

Članak 23.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 24.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom najkasnije do [*Ured za publikacije: umetnuti datum – u roku od 18 mjeseci od stupanja Direktive na snagu*]. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Načine tog upućivanja određuju države članice.
2. Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 25.

Evaluacija i izvješćivanje

1. Komisija do [*Ured za publikacije: umetnuti datum – dvije godine nakon isteka razdoblja za prenošenje*] Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se procjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele nužne mjere za usklađivanje s ovom Direktivom. Države članice Komisiji pružaju sve potrebne informacije za pripremu tog izvješća;
2. Svake dvije godine od [*Ured za publikacije: umetnuti datum – godina dana nakon isteka razdoblja prenošenja*] države članice u roku od tri mjeseca Komisiji šalju izvješće sa sažetkom o provedbi i mjerama poduzetima u skladu s člancima od 15. do 17. te 19. i 20.

3. Do [*Ured za publikacije: umetnuti datum – pet godina nakon isteka razdoblja prenošenja*] Komisija provodi evaluaciju učinka ove Direktive te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Države članice Komisiji pružaju sve potrebne informacije za pripremu tog izvješća.

Članak 26.

Zamjena Direktive 2008/99/EZ

Direktiva 2008/99/EZ zamjenjuje se u odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u pogledu roka za prenošenje navedene direktive u nacionalno pravo. U odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, upućivanja na Direktivu 2008/99/EZ smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice koje nisu obvezane ovom Direktivom ostaju obvezane Direktivom 2008/98/EZ.

Članak 27.⁵¹

Primjena Direktive 2005/35/EZ

Direktiva 2009/123/EZ [...] **zamjenjuje se u odnosu na države članice [...] koje obvezuje ova Direktiva [...], ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u pogledu roka za prenošenje navedene direktive u nacionalno pravo. U odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, upućivanja na Direktivu 2009/123/EZ smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice koje nisu obvezane ovom Direktivom ostaju obvezane Direktivom 2009/123/EZ o izmjeni Direktive 2005/35/EZ.**

⁵¹ Ovaj revidirani tekst članka 27. predložilo je predsjedništvo u suradnji s Pravnom službom Vijeća. On nije dio djelomičnog općeg pristupa.

Članak 28.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 29.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik]